

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни Міжнародне публічне право

рівень вищої освіти перший(бакалаврський)

галузь знань 29 “Міжнародні відносини”
(шифр і назва)

спеціальність 291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії ”
(шифр і назва)

освітня програма " Міжнародні відносини"
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни Обов’язкова
(обов’язкова / за вибором)

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: завідувач кафедри, к.ю.н., доцент Новікова Л.В.

1. Навчальний контент.

Розділ 1. Загальні положення міжнародного права

Тема 1. Становлення та розвиток міжнародного права.

Періодизація розвитку міжнародного права. Розвиток міжнародного права від найдавніших часів до Вестфальського конгресу. Міжнародне право між Вестфальським конгресом 1648 р. і епохою Великої Французької революції (рубіж XVIII–XIX ст.ст.). Розвиток міжнародного права від епохи Великої Французької революції до створення Версальської системи. Міжнародне право від створення Версальської системи до наших днів.

1. Періодизація розвитку міжнародного права.

В науці МП не існує єдиного підходу до періодизації його історії. Вченими запропоновано низку наукових періодизацій історії цього права, що різняться між собою покладеними в основу критеріями. Серед критеріїв періодизації міжнародно-правової історії найбільш поширені: *хронологічний (загальноісторичний)*, регіональний, укладання фундаментальних міжнародно-правових актів, кардинальних подій чи змін у міжнародних відносинах, появи чи зміни основних принципів МП чи міжнародних відносин, критерій відповідних трансформацій суб'єктів цього права та ін. Часто пропонуючи різні критерії періодизації цього права, дослідники виділяють одні й ті ж його періоди.

Найпоширенішою є чотири періоди: *стародавній, середньовічний, новітній і сучасний*.

Іншим критерієм періодизації міжнародного права є *укладання найбільш значних міжнародно-правових актів*. На виникнення такого критерію вплинув у XIX ст. авторитет позитивно-правової школи, яка розглядала договір як основу, вияв і мету міжнародно-правового регулювання (Г. Вітон, А. Херші, Г. Шварценбергер, Х. Лаутерпахт та ін.). Етапними договорами називали: Вестфальський мир 1648 р., Утрехтський мир 1713 р. Паризький договір 1865 р., Сан-Стефанський договір 1878 р., Паризькі договори 1919-1925 рр. та ін. Отже, історичні періоди міжнародного права визначалися «від» і «до» відповідного договору.

Іноді вчені пропонували такий критерій розрізнення періодів історії МП як панівні у той чи інший час міжнародно-правові принципи або принципи міжнародного спілкування, такі як принцип суверенітету, національності, особистості, територіальності та ін. (Ф. Мартенс, М. Таубе, А. Кассезе та ін.).

Прийнятий в історії МП і розгляд її періодів за виникненням чи зміною відповідних міжнародно-правових шкіл і наукових напрямів (Ц. Воленховен, В. Грабар, Дж. Скотт та ін.). Так, фактично періоди МП встановлювалися залежно від появи чи зникнення його наукових шкіл чи ідей (від ранніх християн до глосаторів, від середньовічної науки до трактатів Ф. Вітторія, Г. Гроція та інших «батьків міжнародного права»; або від появи іспанської школи до голландської доктрини, від неї до теорії цього права часів Просвітництва і т. д.).

Іншим критерієм поділу історії МП є регіональний (М. Мюллер-Йохмус, Г. Вітон, Дж. Хосак, Д. Бедерман та ін.), у якому поєднуються поняття типу і періоду права. За ним виділяли МП стародавнього Близького Сходу, античне (греко-римського періоду), китайське, індійське, ісламське, європейське (а в ньому періоди античності, християнського середньовіччя, класичний) та ін.

Базуючись на різноманітних критеріях, можна виділити *три головні взаємопов'язані етапи історичного розвитку МП*:

а) докласичне МП; б) класичне МП; в) сучасне МП. На докласичному етапі формування цього права виділяються два підетапи: стародавній (більш тривалий), коли сформувалися його природа і сутність, основні функції, і середньовічний, коли сформувалася система та виділилася наука МП. У класичний період (починається з середини XVII ст.) розвиваються елементи і компоненти позитивістського міждержавного МП. Сучасний період датується від закінчення «холодної війни» та розпаду двополярної системи міжнародних відносин наприкінці 1980-х р.

Тема 2. Особливості та характерні риси сучасного міжнародного публічного права.

Особливості сучасного етапу функціонування міжнародного права: державні інтереси, політика та міжнародне право; міжнародне право та процеси глобалізації.

Поняття міжнародного публічного права. Предмет регулювання. Види відносин, що регулюються нормами МП. МП як особлива правова система. Система і структура міжнародного права. Основні елементи системи міжнародного права. Предмет, об'єкт і метод міжнародного публічного права; функції міжнародного права. Теорії співвідношення міжнародного і національного права.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права.

Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного права; держава як суб'єкт міжнародного права; державоподібні утворення; міжнародна правосуб'єктність народів; міжнародні міждержавні організації; питання міжнародної правосуб'єктності транснаціональних компаній. Фізична особа в міжнародному праві.

Тема 4. Держава – основний суб'єкт міжнародного права.

Міжнародна правосуб'єктність держав. Види держав. Міжнародна правосуб'єктність федеративної держави. Міжнародна правосуб'єктність адміністративно-територіальних одиниць федеративної держави. Міжнародна правосуб'єктність унітарної держави.

Поняття та види юрисдикції держави. Принципи здійснення державної юрисдикції. Юрисдикційні імунітети держави та її власності. Імунітет найвищих посадових осіб держави. Україна як суб'єкт міжнародного права.

Тема 5. Інститут визнання та правонаступництва у міжнародному праві.

Інститут визнання в міжнародному праві. Міжнародно-правове визнання держав і урядів. Поняття «міжнародно-правове визнання» та його юридичне значення; основні теорії визнання; види і форми міжнародного визнання; практика застосування інституту визнання в сучасних міжнародних відносинах.

Поняття правонаступництва у міжнародному праві; підстави правонаступництва; види і форми правонаступництва держав; правонаступництво держав щодо міжнародних договорів; міжнародно-правове регулювання правонаступництва держав щодо державної власності, державних архівів, державних боргів; правонаступництво України через розпад СРСР

Тема 6. Джерела міжнародного права .

Джерела міжнародного права: поняття, види. Поділ джерел міжнародного права на головні (міжнародний договір та міжнародний звичай) і допоміжні (рішення міжнародних організацій, рішення судових інституцій, доктрина міжнародного права). Міжнародний договір. Міжнародний звичай. Загальні принципи права. Рішення міжнародних органів та організацій. Рішення міжнародних судів та арбітражних трибуналів. Доктрина міжнародного права. Національне законодавство та рішення національних судів.

Тема 7. Норми міжнародного права.

Поняття і характерні риси норм міжнародного права. Структура норм міжнародного права. Визнання правила нормою права (*opinio juris*). Види міжнародно-правових норм та їхня класифікація. Поняття імперативних норм (*jus cogens*) та особливості їх утворення. Концепція «м'якого права» (*soft law*). Ієрархія норм міжнародного права. Кодифікація норм міжнародного права.

Тема 8. Основні принципи міжнародного права.

Поняття принципів міжнародного права; принцип суверенної рівності держав; принцип незастосування сили; принцип непорушності державних кордонів; принцип

територіальної цілісності; принцип мирного вирішення спорів; принцип невтручання у внутрішні справи; принцип поваги до прав людини; принцип самовизначення народів та націй; принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань; принцип співробітництва держав.

Тема 9. Територія у міжнародному праві.

Поняття і види території у міжнародному праві. Поняття демілітаризованої і нейтральної території у міжнародному праві. Способи придбання державної території. Склад і юридична природа державної території. Державні кордони. Делімітація та демаркація державних кордонів. Територія з міжнародним режимом. Міжнародні і багатонаціональні ріки. Правовий режим Дунаю. Правовий режим Арктики. Територіальні володіння держав в Арктиці. Концепція „арктичних секторів”. Правовий режим морських просторів Арктики та їх делімітація. Міжнародно-правовий режим Антарктики. Договір про Антарктику 1959 р. та його система.

Тема 10. Відповідальність у міжнародному праві.

Поняття, підстави та ознаки міжнародно-правової відповідальності. Ознаки міжнародного правопорушення. Види міжнародних правопорушень. Делікти. Міжнародні злочини. Обставини, які звільняють від відповідальності. Обставини, що унеможливають виникнення відповідальності і обставини, що звільняють від застосування відповідальності. Відповідальність за правомірну діяльність. Підстави і різновиди такої відповідальності. Види й форми міжнародно-правової відповідальності. Матеріальна і нематеріальна (політична) відповідальність. Форми відшкодування: реституції, репарації, субституції та ін. Реалізація відповідальності. Основні засоби: добровільний і з використанням примусових засобів. Санкції: індивідуальні й колективні.

Тема 11. Мирні засоби вирішення міжнародних спорів

Мирне вирішення міжнародних спорів – один з основних принципів міжнародного права; поняття міжнародного спору та ситуації; види мирних засобів, передбачені Статутом ООН; міжнародні переговори; консультації; міжнародні слідчі і погоджувальні комісії; добрі послуги і посередництво; вирішення спорів у міжнародному третейському суді; компетенція міжнародного Суду ООН щодо вирішення міжнародних суперечок; вирішення спорів у рамках ОБСЄ; вирішення спорів у рамках СНД.

Тема 12. Населення у міжнародному праві.

Міжнародно-правові питання громадянства. Узгодження національного законодавства у сфері громадянства з міжнародними договорами. Подвійне громадянство. Значення міжнародних договорів у вирішенні питань виходу з громадянства. Захист прав і законних інтересів громадян, які знаходяться за межами своєї держави. Статус іноземних громадян і МП. Співвідношення національного законодавства і міжнародних договорів, які визначають статус іноземних громадян. Статус біженців і вимушених переселенців. Роль міжнародних договорів у регламентації статусу цих осіб. Право притулку. Підстави надання такого права. Статус осіб, що отримали притулок.

Тема 13. Право міжнародних договорів

Поняття і джерела права міжнародних договорів; поняття та види міжнародних договорів; структура, форма та назва договорів; стадії укладання договорів; прийняття тексту договору; встановлення автентичності тексту договорів; способи вираження згоди держав на обов'язковість договорів; застереження та заяви до договорів; депозитарій і його функції; реєстрація і опублікування договорів; дія і застосування договорів; забезпечення

виконання договорів, способи тлумачення договорів; мова договорів; підстави та види недійсності міжнародних договорів; наслідки недійсності договорів; припинення і призупинення дії договорів; закінчення строку; виконання; денонсація; анулювання; наслідки припинення та призупинення дії договору.

Розділ 2. Основні галузі міжнародного публічного права

Тема 14. Право міжнародних організацій

Поняття, джерела права міжнародних організацій; сутність поняття право міжнародної організації; класифікація норм права міжнародних організацій; міжнародні організації: поняття, види і функції; юридична природа міжнародних організацій; класифікація міжнародних організацій; система ООН: організаційно-правова структура; компетенція; генеральна Асамблея ООН: склад і повноваження. Рада Безпеки ООН: склад, порядок прийняття рішень, юридична сила актів; взаємовідносини між органами ООН; роль органів ООН у підтримці міжнародного миру і безпеки; реформування ООН; спеціалізовані установи ООН; регіональні і субрегіональні міжнародні організації; організація з безпеки і співробітництва в Європі: природа установчих актів, організаційно-правова структура, основні напрями діяльності; Рада Європи: органи, основні напрями діяльності.

Тема 15. Міжнародне кримінальне право

Поняття, предмет та система міжнародного кримінального права. Принципи та джерела міжнародного кримінального права. Міжнародний злочин та його ознаки. Суб'єкт міжнародного злочину. Міжнародно-правова відповідальність держави за міжнародні злочини. Поняття злочинів міжнародного характеру як основного об'єкту співробітництва держав по запобіганню таким злочинам і покаранню осіб, які їх вчинили. Відмінність злочинів міжнародного характеру від звичайних кримінальних злочинів і від міжнародних злочинів, критерії розмежування. Співробітництво держав у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру та його основні міжнародно-правові форми: укладання договорів, участь у міжнародних організаціях. Конгреси ООН з попередження злочинності і поведження з правопорушниками. Правові основи співробітництва держав у боротьбі з окремими видами злочинів: підробка грошових знаків, тероризм, рабство та работоргівля, незаконні операції з наркотичними засобами. Міжнародні кримінальні суди. Нюрнберзький та Токійський міжнародні військові трибунали. Міжнародні кримінальні трибунали для Югославії та Руанди. Міжнародний кримінальний суд. Видача злочинців (екстрадиція), поняття та умови видачі. Проблема «видачі чи надання притулку». Принцип «або видача або кримінальне переслідування за законом утримуючої держави». Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол). Історія та умови створення. Правові основи діяльності. Структура Інтерполу, функції та повноваження.

Тема 16. Міжнародне право прав людини

Принцип поваги прав людини й основних свобод як першооснова міжнародно-правового регулювання проблем гуманітарного характеру. Міжнародно-правові норми про права людини: їх предметна різноманітність. Міжнародні стандарти щодо прав і свобод людини. Стандарти як нормативний мінімум, їх функції. Узгодження внутрішньодержавного й міжнародного переліку прав і свобод, їх зміст, засоби забезпечення та захисту. Міжнародні механізми забезпечення та захисту прав людини. Європейська конвенція про захист прав і основоположних свобод людини 1950. Комітет з прав дитини. Верховний комісар ООН з прав людини. Рада з прав людини. Європейський суд з прав людини. Імплементация міжнародно-правових норм про права людини в національне законодавство. Міжнародні акти про права людини і законодавство України.

Тема 17. Міжнародне гуманітарне право

Поняття і джерела міжнародного гуманітарного права. Сфера дії гуманітарного права. Основні інститути міжнародного гуманітарного права. Збройні конфлікти в

сучасному світі та їх класифікація. Міжнародні збройні конфлікти і збройні конфлікти міжнародного характеру – критерії їх розмежування. Принципи гуманізації збройних конфліктів як концентроване відображення завдань міжнародного права в умовах збройної боротьби в усіх її проявах. Складові цього принципу: недопустимість застосування варварських і нелюдських засобів ведення збройної боротьби; чесність і добросовісність у виборі методів, які використовуються у ході військових дій; відповідальність учасників збройних конфліктів за військові злочини. Учасники збройних конфліктів. Комбатанти, їх права і обов'язки. Некомбатанти, їх права і обов'язки. Міжнародно-правовий статус медичного та духовного персоналу збройних сил воюючих сторін. Поводження з найманцями, шпигунами, вивідувачами. Захист жертв війни. Військовополонені. Режим військового полону. Міжнародно-правові акти, які його визначають. Коло осіб, які користуються статусом військовополонених. Режим поранених і хворих зі складу збройних сил в суходільній і морській війнах. Режим військової окупації. Правове становище населення окупованої території.

Тема 18. Право зовнішніх відносин.

Органи зовнішніх відносин держави і їх система; кодифікація норм дипломатичного права; органи зовнішніх відносин: внутрішньодержавні і закордонні, постійні і тимчасові; повноваження внутрішньодержавних органів зовнішніх відносин; порядок призначення, структура і персонал дипломатичного представництва; дипломатичні представництва: порядок відкриття, агреман, вірча грамота, функції; персонал дипломатичного представництва: дипломатичний корпус, дипломатичні класи і ранги; привілеї та імунітети дипломатичного представництва; привілеї та імунітети дипломатичних представництв і персоналу; відмова від імунітету; дипломатична пошта; процедура визнання дипломатичного агента персоною *persona non grata*; консульські представництва; консульські представництва: види, функції; порядок створення консульств і призначення консулів: консульський округ, консульський патент, консульська екзекатура; статус почесного консула; консульські привілеї та імунітети; дипломатичне право міжнародних організацій; представництва та місії при міжнародних організаціях; привілеї та імунітети представників держав, що беруть участь у діяльності міжнародних організацій і конференцій.

Тема 19. Міжнародне морське право.

Поняття та історія міжнародного морського права. Просторова дія міжнародного морського права. Кодифікація міжнародного морського права. Конвенція ООН з морського права 1982 р. Правовий режим внутрішніх морських вод. Територіальне море (територіальні води) та його правовий режим. Способи відліку територіальних вод. Право мирного проходу через територіальні води прибережної держави. Прилегла зона та її правовий режим. Види прилеглої зони. Свободи відкритого моря. Відкрите море та його правовий режим. Виключна економічна зона. Правовий режим континентального шельфу. Континентальний шельф України. Міжнародний район морського дна (Район). Міжнародні протоки і міжнародні канали. Гібралтарська протока, Магелланова протока, Чорноморські протоки. Суецький канал, Панамський канал, Кільський канал. Води держав-архіпелагів (води архіпелагу). Міжнародно-правовий механізм захисту і збереження морського середовища. Міжнародні морські організації.

Тема 20. Міжнародне космічне право та міжнародне повітряне право.

Поняття та джерела міжнародного космічного права. Основні принципи космічної діяльності. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного космічного права. Суб'єкти міжнародного космічного права. Міжнародно-правова регламентація космічної діяльності. Правовий режим космічного простору і небесних тіл. Правовий статус космонавтів. Правовий режим космічних об'єктів. Міжнародно-правова регламентація певних видів

космічної діяльності. Відповідальність у міжнародному космічному праві. Міжнародні космічні організації.

Виникнення і розвиток міжнародного повітряного права, поняття та джерела. Основні принципи міжнародного повітряного права. Юридична природа і правовий режим повітряного простору. Польоти в межах державної території. Міжнародні польоти та їхнє правове регулювання. Польоти над відкритим морем, міжнародними протоками. Правове регулювання міжнародних повітряних сполучень. Правовий статус повітряного судна та екіпажу. Міжнародне співробітництво в боротьбі з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації. Міжнародні авіаційні організації. Відповідальність у міжнародному повітряному праві.

Тема 21. Міжнародне екологічне право

Поняття міжнародного екологічного права. Місце міжнародно-правових норм щодо охорони навколишнього середовища в загальній системі міжнародного права. Принципи міжнародного права навколишнього середовища. Охорона навколишнього середовища в міжнародних договорах. Рекомендаційні акти в сфері охорони навколишнього середовища. Концепція екологічної безпеки. Програма ООН щодо навколишнього середовища (ЮНЕП). Координаційна роль міжнародного права в справі охорони навколишнього середовища. Міжнародно-правова охорона атмосфери Землі, навколосьного і космічного простору. Міжнародно-правова охорона Світового океану. Міжнародно-правова охорона тваринного та рослинного світу. Міжнародно-правова охорона навколишнього середовища від забруднення радіоактивними відходами.

Тема 22. Міжнародне інформаційне право.

Поняття та принципи міжнародного інформаційного права. Становлення і розвиток міжнародно-правового регулювання інформаційних відносин. Інституційний механізм міжнародного інформаційного права. Міжнародно-правовий режим інформації. Спеціальні міжнародно-правові режими інформаційної діяльності. Міжнародна інформаційна безпека.

Тема 23. Право міжнародної безпеки.

Поняття права міжнародної безпеки; цілі та принципи права міжнародної безпеки. Міжнародно-правові засади універсальної та регіональної систем колективної безпеки. Миротворчі операції ООН. Регіональні міжнародні організації; ОБСЄ; НАТО; роззброєння; контроль за роззброєнням; заходи зміцнення довіри.

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для самостійної роботи та поточного контролю знань, умінь та навичок студентів

Розділ 1. Загальні положення міжнародного права.

Тема 1. Становлення та розвиток міжнародного права.

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 1 год.

План практичного заняття:

1. Періодизація розвитку міжнародного права.
2. Міжнародне право від створення Версальської системи до наших днів.

3. Особливості сучасного етапу функціонування міжнародного права: державні інтереси, політика та міжнародне право; міжнародне право та процеси глобалізації.

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання 2. Розв'язання тестових завдань.

Самостійна робота: 5 год.

Самостійно опрацювати контрольні питання теми:

1. Періодизація історії міжнародного права
2. Розвиток міжнародного права від найдавніших часів до Вестфальського конгресу
3. Міжнародне публічне право поліцентризму (з кінця 80-х років до нашого часу).
4. Сучасний стан розвитку міжнародного публічного права
5. Розвиток науки міжнародного права у Харківському університеті.

Завдання 1. Скласти опорний конспект питань для обговорення на практичному занятті.

Завдання 2.

Підготувати доповіді (презентації) за темами:

1. Відомі вчені-міжнародники які викладали в Харківському університеті.
2. Норми міжнародного права у законах Ману.
3. Право війни у джерелах Стародавньої Індії (Закони Ману, Артхашастра).
4. Призначення послів по Артхашастра.
5. Про основи держави по Артхашастра.
6. Вплив конфуціанства на розвиток міжнародного права у Китаї.
7. Міжнародне публічне право та міжнародне приватне право.
8. Теорії виникнення міжнародного права.
9. Міжнародне право Стародавнього періоду.
10. Міжнародне право Середньовічного періоду.
11. Вестфальська система міжнародного права.
12. Позитивістське міжнародне право кінця XVIII- початку XX століть.
13. Міжнародне публічне право між Вестфальським конгресом 1648 р. й епохою Великої французької революції (межа XVIII—XIX століть).
14. Розвиток міжнародного публічного права від епохи Великої французької революції до створення Версальської системи.
15. Міжнародне публічне право від створення Версальської системи до наших днів. Версальська система (1919 – 1939).
16. Міжнародне публічне право періоду протистояння тоталітаризму та демократії (1945 – кінець 80-х років).
17. Міжнародне публічне право поліцентризму (з кінця 80-х років до нашого часу).
18. Сучасний стан розвитку міжнародного публічного права.
19. Особливості системи міжнародного права XX століття.
20. Особливості міжнародного права в епоху глобалізації.
21. Концепція походження міжнародного права В.Грабаря.

Література:

1. Міжнародне право: словник-довідник /[С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філяніна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт, 2014. – 408 с.
2. Буткевич О.В. Історія міжнародного права. Підручник / О.В. Буткевич. – К: Ліра-К. – 2013. – 416 с.

3. История международного права авт. кол.; по ред. А.И. Дмитриева, У.Э. Батлера. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – Одесса: Фенікс, 2013. – 574 с.
4. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України : монографія / [Акуленко В. І., Андреасян Г. А., Білоричський Г. О. та ін.; за ред. В. Н. Денисова]. – К. : Юстиніан, 2006. – 672 с.
5. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 1. – 420 с.

Тема 2. Особливості та характерні риси сучасного міжнародного публічного права.

Мета заняття: систематизувати та поглибити знання за з даною темою, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 1 год.

План практичного заняття:

1. Міжнародне право як особлива правова система.
2. Система і структура міжнародного права.
3. Поняття та характерні особливості міжнародного публічного права.
4. Теорії співвідношення міжнародного і національного права.
5. Функції міжнародного публічного права.

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання 2. Розв'язання тестових завдань

Самостійна робота: 5 год.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Походження терміна «міжнародне право».
2. Визначення поняття «міжнародне публічне право»
3. Система і структура міжнародного права.
4. Поняття та характерні особливості міжнародного публічного права.
5. Теорії співвідношення міжнародного і національного права.
6. Предмет, об'єкт та метод регулювання міжнародного права

Завдання 1. Скласти опорний конспект питань для обговорення на практичному занятті.

Література:

1. Міжнародне право: словник-довідник / [С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філянїна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт, 2014. – 408 с.с.
2. История международного права авт. кол.; по ред. А.И. Дмитриева, У.Э. Батлера. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – Одесса: Фенікс, 2013. – 574 с.
3. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України : монографія / [Акуленко В. І., Андреасян Г. А., Білоричський Г. О. та ін.; за ред. В. Н. Денисова]. – К. : Юстиніан, 2006. – 672 с.
4. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 1. – 420 с.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права.

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 2 год.

План практичного заняття:

1. Поняття і види суб'єктів міжнародного права. Юридичні характеристики та особливості міжнародної правосуб'єктності. Загальні ознаки суб'єктів міжнародного права.
2. Держава як суб'єкт міжнародного права.
3. Вторинні суб'єкти міжнародного права.
4. Державо-подібні утворення
5. Міжнародна правосуб'єктність ТНК

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання 2. Розв'язання тестових завдань

Самостійна робота: 5 год.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Поняття та ознаки міжнародної міждержавної організації
2. Правосуб'єктність міжнародної міждержавної організації
3. Фізична особа в міжнародному праві.
4. Право народів на самовизначення.
5. Держава – основний суб'єкт міжнародного права.

Завдання 1.. Скласти опорний конспект питань для обговорення на практичному занятті.

Підготувати доповіді (презентації) з наступних тем:

1. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності за фізичними особами.
2. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності за юридичними особами, зокрема транснаціональними корпораціями.
3. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності за міжнародними неурядовими організаціями.
4. Особливі види міжнародної правосуб'єктності (квазідержави, вільні міста, Ватикан, Мальтійський лицарський орден).

Завдання 2. Скласти (письмово) відповідь на запитання (розв'язати задачу)

Останнім часом багато вчених-правознавців відзначають наддержавний характер деяких утворень, у першу чергу ЄС. Існує кілька поглядів на природу ЄС: одні дослідники міжнародного права відносять його до регіональних міжнародних організацій, інші - до конфедерації чи наднаціонального (наддержавного) утворення.

1. Як Ви охарактеризуєте юридичну природу ЄС? Дайте відповідь на питання і обґрунтуйте свою відповідь.
2. Чи суперечить наднаціональний характер міжнародної організації міжнародному праву?
3. 3. Перерахуйте умови, яких повинні дотримуватись держави, що претендують на членство в

міжнародних організаціях.

Література

1. Міжнародне право: словник-довідник / [С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філіяніна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт, 2014. – 408 с.
2. Буткевич О.В. Історія міжнародного права. Підручник / О.В. Буткевич. – К: Ліра-К. – 2013. – 416 с.
3. История международного права авт. кол.; по ред. А.И. Дмитриева, У.Э. Батлера. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – Одесса: Фенікс, 2013. – 574 с.
4. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України : монографія / [Акуленко В. І., Андреасян Г. А., Білоричський Г. О. та ін.; за ред. В. Н. Денисова]. – К. : Юстиніан, 2006. – 672 с.
5. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 1. – 420 с.
6. Cassese A. International Law. Oxford, 2005.
7. Динис Г. Міжнародно-правові концепції глобального права, права інтернету або кіберправа та трансформації міжнародного права. Часопис Київського університету права. 2011. No2. С. 279–285. URL: kul-lib.narod.ru/bibl.files/chas-2011-2/279.pdf. PDF/AdobeAcrobat.

Тема 4. Держава – основний суб’єкт міжнародного права.

Тема 5. Інститут визнання та правонаступництва у міжнародному праві.

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 2 год.

План практичного заняття:

1. Держава - основний (головний) суб’єкт міжнародного права.
2. Основні елементи держави.
3. Обсяг міжнародної правосуб’єктності у простих (унітарних) і складних держав (федерації, конфедерації).
4. Основні права та обов’язки держав.
5. Визнання та імунітет держав у міжнародному праві. Юридичні наслідки визнання.
6. Визнання урядів. Доктринальні погляди на визнання урядів.
7. Інші види визнання:
 - а) органів національного опору;
 - б) органів національно-визвольних рухів;
 - в) «повсталі сторони» або «воюючі сторони»;
8. Поняття та підстави правонаступництва.
9. Об’єкти правонаступництва.

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Самостійна робота. 10 год.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

- 1.Правонаступництво держав щодо міжнародних договорів.
- 2.Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 року.
3. Дія міжнародних договорів при переході частини території від однієї держави до іншої, об'єднання держав, внаслідок відокремлення частини або частин території держави (поділ держави з продовженням існування держави- попередниці або її зникнення).
4. Принцип «pacta sunt servanda». Принцип «tabula rasa»

Завдання 2. Визначити правові джерела наступних рішень:

- 1) 15 листопада 1983 р. Турецька Республіка Північний Кіпр проголосила себе незалежною державою і була визнана Туреччиною. Рада Безпеки ООН, глави держав ЄС і Комітет Міністрів Ради Європи ухвалили рішення про те, що декларація незалежності цього утворення «не має юридичної сили». Вони зажадали її «відгуку» і звернулися до всіх держав «не визнавати ніякої кипriotської держави окрім Республіки Кіпр» (Дос. UNO SC. 541 18.11.1983).
- 2) У серпні 2008 р., після закінчення військових дій в Грузії, Росія, а згодом Нікарагуа, Венесуела та Науру, офіційно визнали незалежність самопроголошених Абхазії і Південної Осетії. Грузія відмовляється визнати Абхазію і Південну Осетію незалежними країнами, і вважає їх грузинськими територіями. А дії Росії сприймаються як провокація і бажання додати легітимності неконституційним режимам правління. «Закликаємо міжнародне співтовариство зайняти тверду позицію відносно авантюрих дій російської сторони, оскільки ясно для всіх, до яких тяжких наслідків вони можуть привести», - заявив МЗС Грузії.

Література

1. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів від 23 серпня 1978 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_185.
2. Мельник С. А. Односторонние акты государств в современном международном праве. Одесса: Фенікс, 2011. 336 с.
3. Мережко А. А. История международно-правовых учений: учебное пособие. Київ: Таксон, 2006. 494 с.
4. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012-2013.
5. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т.; за заг. ред. В. В. Мицика. Харків: Право, 2018-2019.

Тема 6. Джерела міжнародного права .

Тема 7. Норми міжнародного права.

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 2 год.

План практичного заняття:

1. Аналіз статті 38 Статуту Міжнародного Суду ООН про джерела міжнародного права.
2. Поняття міжнародного договору як універсального джерела міжнародного права.

3. Поняття міжнародного звичаю як універсального джерела міжнародного права.
4. Практика держав як елемент формування міжнародного звичаю.
5. Природа загальних принципів міжнародного права.
6. Поняття основних принципів міжнародного права.
7. Поняття і характерні риси норм міжнародного права.
8. Структура норм міжнародного права.
9. Види міжнародно-правових норм та їхня класифікація.
10. Поняття імперативних норм (*jus cogens*) та особливості їх утворення.
11. Концепція «м'якого права» (*soft law*).
12. Кодифікація норм міжнародного права.

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання 2. Розв'язання тестових завдань

Самостійна робота: 5 год.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Поняття «джерела міжнародного права».
2. Зміст статті 38 Статуту Міжнародного Суду ООН.
3. Міжнародний договір - універсальне джерело міжнародного права.
4. Міжнародний звичай як універсальне джерело міжнародного права.
5. Значення актів та рішень міжнародних органів та організацій для формування норм міжнародного права.
6. Рішення міжнародних судів та арбітражів як допоміжні засоби для визначення норм міжнародного права.
7. Доктрина міжнародного права як допоміжний засіб для визначення норм міжнародного права.
8. Значення національного законодавства та рішень національних та міжнародних судів для формування норм міжнародного права

Завдання 2.

Підготувати презентації з вказаних вище питань..

Література.

1. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012-2013.
- 2.. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т.; за заг. ред. В. В. Мицика. Харків: Право, 2018-2019.
3. Венская Конвенция о праве международных договоров от 23 мая 1969 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law_treaties.shtml
4. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24 октября 1970 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_569.

Тема 8. Основні принципи міжнародного права.

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 2 год.

План практичного заняття:

1. Поняття основних принципів міжнародного права.

2. Функції основних принципів міжнародного права.
3. Природа й ознаки основних принципів міжнародного права.
4. Класифікація основних принципів міжнародного права.

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Самостійна робота: 4 год.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Принцип заборони застосування сили або загрози силою.
2. Принцип суверенної рівності держав.
3. Принцип невтручання.
4. Принцип територіальної цілісності держав.
5. Принцип рівноправності і самовизначення народів.
6. Принцип непорушності державних кордонів.
7. Принцип мирного врегулювання спорів.
8. Принцип поваги прав і основних свобод людини.
9. Принцип співробітництва.
10. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань.

Завдання 2.

1. Підготувати презентації по 1 з 10 вказаних вище принципів.
2. Визначити, чи відповідала військова операція сил НАТО в Лівії основним принципам міжнародного права, чи була згода Ради Безпеки ООН на такі дії ?

У 2011 р. антиурядові настрої в Лівії (Президент Муаммар Каддафі) переросли у військовий конфлікт опозиційних сил з метою повалення діючої влади в країні за участю НАТО. 19 березня 2011 р. розпочалася, а 31 жовтня завершилася військова операція НАТО в Лівії. Літаки Альянсу звільнили повітряний простір країни, а кораблі Франції, Італії, Великобританії покинули акваторію лівійських портів.

Визначити, чи відповідала військова операція сил НАТО в Лівії основним принципам міжнародного права, чи була згода Ради Безпеки ООН на такі дії ?

Література.

1. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012-2013.
- 2.. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т.; за заг. ред. В. В. Мищика. Харків: Право, 2018-2019.
3. Венская Конвенция о праве международных договоров от 23 мая 1969 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law_treaties.shtml
4. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24 октября 1970 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_569.
5. Організація Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/>

Тема 9. Територія у міжнародному праві.

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Самостійна робота: 6 год.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Поняття і види територій у міжнародному праві.
2. Поняття демілітаризованої і нейтральної території у міжнародному праві. Способи придбання державної території.
3. Склад і юридична природа державної території.
4. Державні кордони. Делімітація та демаркація державних кордонів.
5. Правовий режим Арктики
6. Міжнародно-правовий режим Антарктики
7. Договір про Антарктику 1959 р. та його система.
8. Без ядерні зони.

Завдання 2. Підготувати доповіді (презентації) за темами:

1. Поняття і види територій у міжнародному праві.
2. Поняття демілітаризованої і нейтральної території у міжнародному праві.
3. Способи придбання державної території.
4. Склад і юридична природа державної території.
5. Державні кордони.
6. Делімітація та демаркація державних кордонів.
7. Правовий режим Арктики
8. Міжнародно-правовий режим Антарктики
9. Договір про Антарктику 1959 р. та його система.
10. Без ядерні зони

Література.

1. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012-2013.
- 2.. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т.; за заг. ред. В. В. Мицика. Харків: Право, 2018-2019.
3. Венская Конвенция о праве международных договоров от 23 мая 1969 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law_treaties.shtml
4. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24 октября 1970 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_569.
5. Організація Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/>

Тема 10. Відповідальність у міжнародному праві.

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 2 год.**План практичного заняття:**

1. Поняття, підстави та ознаки міжнародно-правової відповідальності.
2. Ознаки міжнародного правопорушення.
3. Види міжнародних правопорушень. Делікти. Міжнародні злочини. Обставини, які звільняють від відповідальності.

4. Відповідальність держави. Види і форми міжнародно-правової відповідальності держав.
5. Відповідальність міжнародної організації

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Самостійна робота: 6 год.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Поняття міжнародно-правового діяння держави
2. Су'єкти міжнародної відповідальності.
3. Тлумачення положень Тексту проекту статей про відповідальність міжнародних організацій 2011 року.
4. Обставини, що виключають відповідальність держав.
5. Відповідальність держави за шкідливі наслідки правомірної діяльності.
6. Поняття та юридичні характеристики міжнародно-правових санкцій.

Завдання 2.

Підготувати доповіді (презентації) за темами:

2. Поняття міжнародно-правового діяння держави
3. Су'єкти міжнародної відповідальності.
4. Тлумачення положень Тексту проекту статей про відповідальність міжнародних організацій 2011 року.
5. Обставини, що виключають відповідальність держав.
6. Відповідальність держави за шкідливі наслідки правомірної діяльності.
7. Поняття та юридичні характеристики міжнародно-правових санкцій.

2. Рада Безпеки ООН різко засудила запуск державою А ракети - носія здатного нести ядерний заряд і планує найближчим часом ввести проти неї санкції.

Які правомірні санкції може застосувати РБ ООН?

Література

1. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012-2013.
- 2.. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т.; за заг. ред. В. В. Мицика. Харків: Право, 2018-2019.
3. Венская Конвенция о праве международных договоров от 23 мая 1969 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law_treaties.shtml
4. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24 октября 1970 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_569.
5. Організація Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/>

Тема 11. Мирні засоби вирішення міжнародних спорів

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 2 год.

План практичного заняття:

1. Мирне вирішення міжнародних спорів – один з основних принципів міжнародного права.
2. Поняття та основні положення мирного вирішення спорів.
3. Класифікація міжнародних спорів та засобів мирного вирішення спорів.
4. Дипломатичні засоби вирішення спорів.
5. Судові засоби вирішення спорів.

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Самостійна робота: 6 год.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань та підготовки презентацій:

1. Співвідношення поняття “конфліктна ситуація” та “міжнародний спір”.
2. Характерні риси судових засобів мирного вирішення міжнародних спорів, що відрізняють їх від дипломатичних засобів у цій сфері.
3. Відмінність посередництва від добрих послуг.
4. Примирення (погоджувальна процедура).
5. Міжнародні засоби ад ‘юдикації.
6. Міжнародний арбітраж.
7. Вирішення міжнародних спорів в рамках міжнародних організацій.
8. Вирішення спорів в рамках СОТ.
9. Міжнародний суд ООН.
10. Європейський Суд з прав людини.
11. Човникова дипломатія.

Література

1. Антонович А. А. Міжнародне публічне право : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / Антонович А. А. – К. : Вид. дім "КМ Академія"; Алерта, 2003. – 308 с.
2. Буткевич В.Г. Міжнародне право. Основи теорії: підручник / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній; за ред. В. Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
3. Буткевич О.В. Історія міжнародного права. Підручник / О.В. Буткевич. – К: Ліра-К. – 2013. – 416 с.
4. Василенко В. А. Основы теории международного права / В. А. Василенко. – К. : Вища школа, 1988. – 288 с.
5. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України : монографія / [Акуленко В. І., Андреасян Г. А., Білоричський Г. О. та ін.; за ред. В. Н. Денисова]. – К. : Юстиніан, 2006. – 672 с.
6. Дмитрієв А.І. Міжнародне публічне право: навч. посібник / [А. І. Дмитрієв, В. І. Муравйов; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський]. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 640 с.
7. История международного права авт. кол.; по ред. А.И. Дмитриева, У.Э. Батлера. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – Одесса: Фенікс, 2013. –574 с.

8. Кулеба Д.І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика. – К.: Видавничий дім «Промені», 2007. – 304 с.
9. Лукашук И.И. Право международной ответственности / И.И. Лукашук. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 432 с.
10. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 1. – 420 с.
11. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 2. – 348 с.
12. Міжнародне публічне право підручник у 2т. / В.В. Мицик
13. Міжнародне публічне право підручник у 2т. / В.В. Мицик
14. Международное право: учебник для бакалавров / И. В. Гетьман-Павлова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2013. – 709 с.
15. Міжнародне право: словник-довідник / [С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філянїна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт, 2014. – 408 с.
16. Тункин Г.И. Теория международного права / Г.И. Тункин; под общей ред. проф. Л. Н. Шестакова. – М.: Зерцало, 2000. – 416 с.

Тема 12. Населення у міжнародному праві.

Самостійна робота: 5 год.

Завдання 1. Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань та підготовки презентацій:

1. Міжнародно-правові питання громадянства.
2. Узгодження національного законодавства у сфері громадянства з міжнародними договорами.
3. Подвійне громадянство.
4. Значення міжнародних договорів у вирішенні питань виходу з громадянства.
5. Захист прав і законних інтересів громадян, які знаходяться за межами своєї держави. Статус іноземних громадян і МП.
6. Співвідношення національного законодавства і міжнародних договорів, які визначають статус іноземних громадян.
7. Статус біженців і вимушених переселенців.
8. Роль міжнародних договорів у регламентації статусу цих осіб.
9. Право притулку.
10. Особливості громадянства ЄС.
11. Інститут екстрадиції в міжнародному праві.

Завдання 2. Розв'язання тестових завдань

Література

1. Антонович А. А. Міжнародне публічне право : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / Антонович А. А. – К. : Вид. дім "КМ Академія"; Алерта, 2003. – 308 с.
2. Буткевич В.Г. Міжнародне право. Основи теорії: підручник / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній; за ред. В. Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
3. Буткевич О.В. Історія міжнародного права. Підручник / О.В. Буткевич. – К: Ліра-К. – 2013. – 416 с.
4. Василенко В. А. Основы теории международного права / В. А. Василенко. – К. : Вища школа, 1988. – 288 с.
5. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України : монографія / [Акуленко В. І., Андреасян Г. А., Білоричський Г. О. та ін.; за ред. В. Н. Денисова]. – К. : Юстиніан, 2006. – 672 с.

6. Дмитрієв А.І. Міжнародне публічне право: навч. посібник / [А. І. Дмитрієв, В. І. Муравйов; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський]. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 640 с.
7. История международного права авт. кол.; по ред. А.И. Дмитриева, У.Э. Батлера. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – Одесса: Фенікс, 2013. – 574 с.
8. Кулеба Д.І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика. – К.: Видавничий дім «Промені», 2007. – 304 с.
9. Лукашук И.И. Право международной ответственности / И.И. Лукашук. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 432 с.
10. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 1. – 420 с.
11. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 2. – 348 с.
12. Міжнародне публічне право підручник у 2т. / В.В. Мицик
13. Міжнародне публічне право підручник у 2т. / В.В. Мицик
14. Международное право: учебник для бакалавров / И. В. Гетьман-Павлова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2013. – 709 с.
15. Міжнародне право: словник-довідник / [С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філянїна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт, 2014. – 408 с.
- Тункин Г.И. Теория международного права

Тема 13. Право міжнародних договорів

Мета вивчення: систематизувати та поглибити знання з даної теми, залучити до наукового дослідження окремих питань теми та творчої діяльності.

Практичне заняття: 2 год.

План практичного заняття:

1. Поняття і джерела права міжнародних договорів.
2. Поняття та види міжнародних договорів.
3. Структура, форма та назва договорів.
4. Стадії укладання договорів.

Завдання 1. Здобувачі готують відповіді на наведені питання у плані заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Самостійна робота: 10 год.

Завдання 2. Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань та підготовки презентацій:

1. Договірна ініціатива
2. Правоздатність укладати міжнародні договори.
3. Чинність міжнародного договору.
4. Недійсність міжнародного договору.
5. Припинення та зупинення дії міжнародних договорів.
6. Виникнення і розвиток права міжнародних договорів.
7. Застереження до міжнародного договору.
8. ЗУ «Про міжнародні договори»
9. Міжнародна реєстрація міжнародного договору.
10. Договори держав з міжнародними організаціями.
11. Забезпечення виконання міжнародних договорів.
12. Історія розвитку права міжнародних договорів.

13. Кодифікація права міжнародних договорів в ООН.
14. Структура міжнародного договору.
15. Дія міжнародних договорів у часі.

Завдання 3. Розв'язання тестових завдань

Література

1. Венская Конвенция о праве международных договоров от 23 мая 1969 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law_treaties.shtml.
 2. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 1. – 420 с.
 3. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / [В. Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О. В. Беглий, О. А. Радзівілл та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. – К. : НАУ, 2012. – Т. 2. – 348 с.
 4. Міжнародне публічне право підручник у 2т. / В.В. Мицик
 5. Міжнародне публічне право підручник у 2т. / В.В. Мицик
 6. Международное право: учебник для бакалавров / И. В. Гетьман-Павлова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2013. – 709 с.
 7. Міжнародне право: словник-довідник / [С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філянїна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт, 2014. – 408 с.
- Тункин Г.И. Теория международного права

Розділ 2. Основні галузі міжнародного публічного права

Тема 14. Право міжнародних організацій

Поняття, джерела права міжнародних організацій; сутність поняття право міжнародної організації; класифікація норм права міжнародних організацій; міжнародні організації: поняття, види і функції; юридична природа міжнародних організацій; класифікація міжнародних організацій; система ООН: організаційно-правова структура; компетенція; генеральна Асамблея ООН: склад і повноваження. Рада Безпеки ООН: склад, порядок прийняття рішень, юридична сила актів; взаємовідносини між органами ООН; роль органів ООН у підтримці міжнародного миру і безпеки; реформування ООН; спеціалізовані установи ООН; регіональні і субрегіональні міжнародні організації; організація з безпеки і співробітництва в Європі: природа установчих актів, організаційно-правова структура, основні напрями діяльності; Рада Європи: органи, основні напрями діяльності.

Тема 15. Міжнародне кримінальне право

Поняття, предмет та система міжнародного кримінального права. Принципи та джерела міжнародного кримінального права. Міжнародний злочин та його ознаки. Суб'єкт міжнародного злочину. Міжнародно-правова відповідальність держави за міжнародні злочини. Поняття злочинів міжнародного характеру як основного об'єкту співробітництва держав по запобіганню таким злочинам і покаранню осіб, які їх вчинили. Відмінність злочинів міжнародного характеру від звичайних кримінальних злочинів і від міжнародних злочинів, критерії розмежування. Співробітництво держав у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру та його основні міжнародно-правові форми: укладання договорів, участь у міжнародних організаціях. Конгреси ООН з попередження злочинності і поведження з правопорушниками. Правові основи співробітництва держав у боротьбі з окремими видами злочинів: підrobка грошових знаків, тероризм, рабство та работоргівля, незаконні операції з наркотичними засобами. Міжнародні кримінальні суди. Нюрнберзький

та Токійський міжнародні військові трибунали. Міжнародні кримінальні трибунали для Югославії та Руанди. Міжнародний кримінальний суд. Видача злочинців (екстрадиція), поняття та умови видачі. Проблема «видачі чи надання притулку». Принцип «або видача або кримінальне переслідування за законом утримуючої держави». Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол). Історія та умови створення. Правові основи діяльності. Структура Інтерполу, функції та повноваження.

Тема 16. Міжнародне право прав людини

Принцип поваги прав людини й основних свобод як першооснова міжнародно-правового регулювання проблем гуманітарного характеру. Міжнародно-правові норми про права людини: їх предметна різноманітність. Міжнародні стандарти щодо прав і свобод людини. Стандарти як нормативний мінімум, їх функції. Узгодження внутрішньодержавного й міжнародного переліку прав і свобод, їх зміст, засоби забезпечення та захисту. Міжнародні механізми забезпечення та захисту прав людини. Європейська конвенція про захист прав і основоположних свобод людини 1950. Комітет з прав дитини. Верховний комісар ООН з прав людини. Рада з прав людини. Європейський суд з прав людини. Імплементация міжнародно-правових норм про права людини в національне законодавство. Міжнародні акти про права людини і законодавство України.

Тема 17. Міжнародне гуманітарне право

Поняття і джерела міжнародного гуманітарного права. Сфера дії гуманітарного права. Основні інститути міжнародного гуманітарного права. Збройні конфлікти в сучасному світі та їх класифікація. Міжнародні збройні конфлікти і збройні конфлікти міжнародного характеру – критерії їх розмежування. Принципи гуманізації збройних конфліктів як концентроване відображення завдань міжнародного права в умовах збройної боротьби в усіх її проявах. Складові цього принципу: недопустимість застосування варварських і нелюдських засобів ведення збройної боротьби; чесність і добросовісність у виборі методів, які використовуються у ході військових дій; відповідальність учасників збройних конфліктів за військові злочини. Учасники збройних конфліктів. Комбатанти, їх права і обов'язки. Некомбатанти, їх права і обов'язки. Міжнародно-правовий статус медичного та духовного персоналу збройних сил воюючих сторін. Поводження з найманцями, шпигунами, вивідувачами. Захист жертв війни. Військовополонені. Режим військового полону. Міжнародно-правові акти, які його визначають. Коло осіб, які користуються статусом військовополонених. Режим поранених і хворих зі складу збройних сил в суходільній і морській війнах. Режим військової окупації. Правове становище населення окупованої території.

Тема 18. Право зовнішніх зносин.

Органи зовнішніх відносин держави і їх система; кодифікація норм дипломатичного права; органи зовнішніх відносин: внутрішньодержавні і закордонні, постійні і тимчасові; повноваження внутрішньодержавних органів зовнішніх відносин; порядок призначення, структура і персонал дипломатичного представництва; дипломатичні представництва: порядок відкриття, агреман, вірча грамота, функції; персонал дипломатичного представництва: дипломатичний корпус, дипломатичні класи і ранги; привілеї та імунітети дипломатичного представництва; привілеї та імунітети дипломатичних представництв і персоналу; відмова від імунітету; дипломатична пошта; процедура визнання дипломатичного агента персоною *persona non grata*; консульські представництва; консульські представництва: види, функції; порядок створення консульств і призначення консулів: консульський округ, консульський патент, консульська екзекатура; статус почесного консула; консульські привілеї та імунітети; дипломатичне право міжнародних організацій; представництва та місії при міжнародних організаціях; привілеї та імунітети представників держав, що беруть участь у діяльності міжнародних організацій і конференцій.

Тема 19. Міжнародне морське право.

Поняття та історія міжнародного морського права. Просторова дія міжнародного морського права. Кодифікація міжнародного морського права. Конвенція ООН з морського права 1982 р. Правовий режим внутрішніх морських вод. Територіальне море (територіальні води) та його правовий режим. Способи відліку територіальних вод. Право мирного проходу через територіальні води прибережної держави. Прилегла зона та її правовий режим. Види прилеглої зони. Свободи відкритого моря. Відкрите море та його правовий режим. Виключна економічна зона. Правовий режим континентального шельфу. Континентальних шельф України. Міжнародний район морського дна (Район). Міжнародні протоки і міжнародні канали. Гібралтарська протока, Магелланова протока, Чорноморські протоки. Суецький канал, Панамський канал, Кільський канал. Води держав- архіпелагів (води архіпелагу). Міжнародно-правовий механізм захисту і збереження морського середовища. Міжнародні морські організації.

Тема 20. Міжнародне космічне право та міжнародне повітряне право.

Поняття та джерела міжнародного космічного права. Основні принципи космічної діяльності. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного космічного права. Суб'єкти міжнародного космічного права. Міжнародно-правова регламентація космічної діяльності. Правовий режим космічного простору і небесних тіл. Правовий статус космонавтів. Правовий режим космічних об'єктів. Міжнародно-правова регламентація певних видів космічної діяльності. Відповідальність у міжнародному космічному праві. Міжнародні космічні організації.

Виникнення і розвиток міжнародного повітряного права, поняття та джерела. Основні принципи міжнародного повітряного права. Юридична природа і правовий режим повітряного простору. Польоти в межах державної території. Міжнародні польоти та їхнє правове регулювання. Польоти над відкритим морем, міжнародними протоками. Правове регулювання міжнародних повітряних сполучень. Правовий статус повітряного судна та екіпажу. Міжнародне співробітництво в боротьбі з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації. Міжнародні авіаційні організації. Відповідальність у міжнародному повітряному праві.

Тема 21. Міжнародне екологічне право

Поняття міжнародного екологічного права. Місце міжнародно-правових норм щодо охорони навколишнього середовища в загальній системі міжнародного права. Принципи міжнародного права навколишнього середовища. Охорона навколишнього середовища в міжнародних договорах. Рекомендаційні акти в сфері охорони навколишнього середовища. Концепція екологічної безпеки. Програма ООН щодо навколишнього середовища (ЮНЕП). Координаційна роль міжнародного права в справі охорони навколишнього середовища. Міжнародно-правова охорона атмосфери Землі, навколоземного і космічного простору. Міжнародно-правова охорона Світового океану. Міжнародно-правова охорона тваринного та рослинного світу. Міжнародно-правова охорона навколишнього середовища від забруднення радіоактивними відходами.

Тема 22. Міжнародне інформаційне право.

Поняття та принципи міжнародного інформаційного права. Становлення і розвиток міжнародно-правового регулювання інформаційних відносин. Інституційний механізм міжнародного інформаційного права. Міжнародно-правовий режим інформації. Спеціальні міжнародно-правові режими інформаційної діяльності. Міжнародна інформаційна безпека.

Тема 23. Право міжнародної безпеки.

Поняття права міжнародної безпеки; цілі та принципи права міжнародної безпеки. Міжнародно-правові засади універсальної та регіональної систем колективної безпеки. Миротворчі операції ООН. Регіональні міжнародні організації; ОБСЄ; НАТО; роззброєння; контроль за роззброєнням; заходи зміцнення довіри.

8. Завдання для підсумкового контролю знань, умінь та навичок студентів, семестрових екзаменів (залікових робіт)

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма: Міжнародні відносини
Семестр: 3
Форма навчання: денна
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Навчальна дисципліна: «Міжнародне публічне право»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № 1

1. Міжнародне право як особлива система права (10 балів).
2. Законодавство України про статус біженців та вимушених переселенців (20 балів).
3. Поняття визнання та його юридичне значення (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин,
міжнародної інформації та безпеки
протокол № 1 від “26” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Л. В. Новікова

Екзаменатор _____

Перелік питань до екзамену 3- й семестр

1. Становлення та розвиток міжнародного права.
2. Міжнародне право як особлива система права.
3. Міжнародне і внутрішньодержавне право.
4. Поняття, види, сутність норм міжнародного права.
5. Основні принципи сучасного міжнародного права, їх тлумачення та застосування.
6. Теорії співвідношення міжнародного і національного права.
7. Джерела міжнародного права.
8. Договір як джерело міжнародного права.
9. Судові рішення як джерела міжнародного права.
10. Рішення міжнародних органів і організацій в системи джерел міжнародного права.
11. Правовий статус суб'єктів міжнародного права.
12. Держава як суб'єкт міжнародного права.
13. Правосуб'єктність державо-подібних утворень.
14. Правосуб'єктність міжнародних міжурядових організацій.
15. Поняття визнання та його юридичне значення.

16. Теорії визнання: конститутивна і декларативна. Види визнання.
17. Визнання держав. Визнання урядів. Інші види міжнародно-правового визнання.
18. Форми визнання: *de facto*; *de jure*; *ad hoc*.
19. Правовий статус суб'єктів міжнародного права.
20. Держава в системі міжнародно-правового регулювання.
21. Україна – повноправний суб'єкт міжнародного права. Сучасне становище.
22. Теорії визнання: конститутивна і декларативна. Види визнання.
23. Визнання України як незалежної держави.
24. правонаступництво в міжнародному праві.
25. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р. та Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів 1983 р.
26. Об'єкти правонаступництва.
27. Порядок укладення міжнародного договору, дія, припинення дії..
28. Поняття, види територій у міжнародному праві.
29. Територія зі змішаним правовим режимом.
30. Правовий режим виключної економічної зони.
31. Склад державної території, правовий режим.
32. Територіальне море та його правовий режим.
33. Право мирного проходу через територіальні води прибережної держави.
34. Державні кордони. Правовий режим. Кордони України.
35. Делімітація і демаркація державних кордонів.
36. Правові основи зміни державної території.
37. Способи придбання державної території.
38. Міжнародні і багатонаціональні ріки.
39. Правовий режим Дунаю.
40. Правовий режим Арктики.
41. Міжнародні договори в галузі громадянства.
42. Узгодження національного законодавства у сфері громадянства з міжнародними договорами.
43. Міжнародно-правове регулювання питань громадянства неповнолітніх осіб.
44. Подвійне громадянство. Множинність громадянства.
45. Захист прав і законних інтересів громадян, які знаходяться за межами своєї держави.
46. Правове регулювання статусу біженців у міжнародному праві.
47. Законодавство України про статус біженців та вимушених переселенців.
48. Міжнародний захист вразливих категорій осіб у міжнародному праві.
49. Поняття та підстави міжнародно-правової відповідальності.
50. Ознаки міжнародного правопорушення.
51. Види міжнародних правопорушень. Делікти. Міжнародні злочини.
52. Види й форми міжнародно-правової відповідальності. Матеріальна і нематеріальна (політична) відповідальність.
53. Форми відшкодування: реституції, репарації, субституції та ін.
54. Суб'єкти відповідальності в міжнародному праві.
55. Відповідальність держав у міжнародному праві.
56. Принцип мирного врегулювання міжнародних спорів.
57. Поняття міжнародного спору.
58. Засоби вирішення міжнародних спорів.
59. Міжнародна процедура з примирення.
60. Вирішення міжнародних спорів в межах міжнародних організацій.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
 Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
 Освітня програма: Міжнародні відносини
 Семестр: 4
 Форма навчання: денна
 Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
 Навчальна дисципліна: «Міжнародне публічне право»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № 1

1. Міжнародні міжурядові організації – поняття та ознаки (10 балів).
2. Основні універсальні міжнародні акти із захисту прав людини (20 балів).
3. Види застосування сили в сучасному міжнародному праві (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин,
 міжнародної інформації та безпеки
 протокол № 1 від “26” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Л. В. Новікова

Екзаменатор _____

Перелік питань до екзамену 4- й семестр

Питання до екзамену МПП 4-й семестр.

1. Поняття та джерела права міжнародних організацій.
2. Міжнародні міжурядові організації – поняття та ознаки.
3. Класифікація міжнародних організацій.
4. ООН як універсальна міжнародна організація.
5. Головні органи ООН.
6. Регіональні міжнародні організації.
7. Особливості функціонування міжнародних неурядових організацій.
8. Поняття міжнародного кримінального права.
9. Загальна характеристика Міжнародного кримінального суду.
10. Види злочинів в міжнародному кримінальному праві.
11. Міжнародний злочин.
12. Злочини міжнародного характеру.
13. Поняття та джерела міжнародного кримінального права.
14. Міжнародні кримінальні судові установи.
15. Індивідуальна кримінальна відповідальність за міжнародним правом.
16. Принципи міжнародного кримінального права.
17. Поняття міжнародного права прав людини.
18. Джерела та принципи міжнародного прав людини.
19. Система органів ООН захисту прав людини й основних свобод.
20. Регіональні системи захисту прав людини.
21. Європейська система захисту прав людини.
22. Основні універсальні міжнародні акти із захисту прав людини.

23. Захист прав корінних народів.
24. Загальна характеристика Загальної декларації прав людини 1948 р.
25. Поняття и система права зовнішніх зносин.
26. Органи зовнішніх зносин.
27. Структура и персонал дипломатичного представництва.
28. Дипломатичні привілеї та імунітети.
29. Функції консульських установ.
30. Джерела права зовнішніх зносин.
31. Структура і персонал консульських установ.
32. Почесний консул.
33. Дипломатичне право міжнародних організацій.
34. Право спеціальних місій.
35. Функції спеціальних місій.
36. Привілеї і імунітети спеціальних місій і та їх персоналу.
37. Історичний розвиток міжнародного гуманітарного права.
38. Поняття та принципи міжнародного гуманітарного права.
39. Джерела міжнародного гуманітарного права
40. Право Гааги и Право Женеви.
41. Основні засади ведення воєнних дій.
42. Правовий статус окремих осіб у міжнародному гуманітарному праві.
43. Поняття, джерела и принципи міжнародного морського права.
44. Інституційні механізми міжнародного морського права.
45. Делімітація морських просторів.
46. Поняття, джерела и принципи міжнародного повітряного права.
47. Правовий статус та режим використання повітряного простору.
48. Міжнародні авіаційні організації.
49. Правовий статус космічних апаратів та космонавтів.
50. Правовий статус повітряного судна та його екіпажу.
51. Поняття, джерела и принципи міжнародного космічного права.
52. Правовий режим космічного простору.
53. Інститут відповідальності у міжнародному космічному праві.
54. Поняття, джерела и принципи міжнародного права навколишнього середовища.
55. Інституційний механізм міжнародного права навколишнього середовища.
56. Міжнародне-правове поводження з небезпечними речовинами.
57. Поняття та принципи міжнародного інформаційного права.
58. Міжнародно-правовий режим інформації.
59. Інституційний механізм міжнародного інформаційного права.
60. Міжнародна інформаційна безпека.
61. Поняття та джерела права міжнародної безпеки.
62. Види застосування сили в сучасному міжнародному праві.
63. Міжнародно-правові засади універсальної та регіональної систем безпеки.
64. Міжнародно-правове регулювання роззброєння та скорочення озброєнь.

Контрольна робота.

Навчальним планом передбачено виконання письмової контрольної роботи з метою перевірки та оцінювання набутих здобувачами знань, умінь та навичок під час вивчення дисципліни.

При розкритті теоретичного питання важливо повно, глибоко і чітко висвітлити зміст обраного питання, ґрунтуючись на відповідних доктринальних джерелах та міжнародно-правових актах. Студент має показати вміння використовувати і критично оцінювати теоретичні положення, що містяться у досліджуваній літературі, аналізувати та узагальнювати матеріали, робити відповідні аргументовані висновки. Відповідь може

включати схеми і таблиці, якщо вони допомагають розкрити основний зміст питання. Структура контрольної роботи має включати: титульний лист, зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел, а також в разі необхідності – додатки. Обсяг контрольної роботи 10 – 15 аркушів друкованого тексту формату А4 (210х297 мм) з використанням текстового редактора Word: шрифт - Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt; 1,5 міжрядковий інтервал; абзацний відступ – 1,25; поля: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Особливу увагу варто приділити оформленню списку використаних джерел, які мають бути подані за алфавітом, пронумеровані, оформлені відповідно до встановлених стандартів бібліографічного опису, а саме ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». При виконанні контрольної роботи здобувачі мають дотримуватися норм академічної доброчесності.

Письмова контрольна робота виконана у повному обсязі і може бути оцінена до 15 балів, якщо

- заявлена тема відповідає змісту контрольної роботи,
- -матеріал структурований,
- -за результатами дослідження зроблені самостійні висновки, які відповідають меті та завданням дослідження;
- - у роботі використано від 12 до 15 джерел, в тому числі новітні наукові публікації та іноземні джерела,
- робота вчасно надана на перевірку.

Теми контрольних робіт:

1. Проблема визначення тероризму в міжнародному праві.
2. Інститут відповідальності в міжнародному праві навколишнього середовища.
3. Сучасні тенденції розвитку правового режиму Арктики.
4. Роль ООН у стабілізації міжнародного правопорядку і підтримці миру.
5. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного права.
6. Визнання держави як інститут міжнародного права.
7. Міжнародно-правовий статус «без'ядерної зони».
8. Поняття і класифікація принципів сучасного міжнародного права.
9. Роззброєння як одна зі складових права міжнародної безпеки.
10. Міжнародно-правова охорона навколишнього середовища.
11. Періодизація історії міжнародного права.
12. Класифікація норм міжнародного публічного права.
13. Міжнародно-правовий звичай як джерело права.
14. Міжнародні відносини та міжнародне право.
15. Співвідношення міжнародного і національного права
16. Правовий режим територіального моря і прилеглої зони
17. Правовий режим континентального шельфу.
18. Правове становище військових кораблів
19. Міжнародно-правовий статус Антарктики.
20. Співробітництво держав в боротьбі з тероризмом та злочинністю.
21. Концепція загальної спадщини людства.
22. Правові питання участі ООН у врегулюванні збройних конфліктів.
23. Механізми мирного врегулювання спорів між державами.
24. Міжнародний контроль в сфері захисту прав людини.
25. Статус біженців з сучасного міжнародного права.
26. Правові аспекти міжнародної екологічної безпеки.

27. Імунітет держави та його власності в міжнародному праві.
28. Правовий статус повітряного простору.
29. Міжнародно-правові проблеми врегулювання регіональних конфліктів (на прикладі одного з регіонів).
30. Тенденції розвитку космічного права.
31. Міжнародне співробітництво у справі охорони культурної спадщини.
32. Проблема заборони хімічної зброї.
33. Історія створення Ради Європи та його правова природа.
34. Компетенція, повноваження і функції органів Ради Європи.
35. Правила процедури і механізм формування рішень в Раді Європи.
36. Документи Ради Європи та їх правова природа.
37. Діяльність Організації з безпеки і співробітництва в Європі запобігання конфліктам і врегулювання кризових ситуацій.
38. Система колективної безпеки ООН на глобальному і регіональному рівнях: основні елементи і особливості.
39. Діяльність Міжнародного Суду ООН.
40. Діяльність Генеральної Асамблеї та інших головних органів ООН.
41. Рада Безпеки ООН як головний орган ООН.
42. правонаступництво держав щодо міжнародних договорів.
43. Теорії визнання держав.
44. Відповідальність міжнародних організацій.
45. Історичний розвиток міжнародного гуманітарного права.
46. Принципи міжнародного гуманітарного права.
47. Міжнародні кримінальні судові установи.
48. Стадії укладення міжнародних договорів.
49. Інститут екстрадиції в міжнародному праві.
50. Особливості інституту громадянства ЄС.
51. Структура і персонал дипломатичних представництв.
52. Дипломатичні засоби вирішення міжнародних спорів.
53. Міжнародний трибунал із морського права.
54. Міжнародно-правовий режим інформації.
55. Міжнародні космічні організації.
56. Міжнародні авіаційні організації.
57. Поняття та види міжнародних злочинів.
58. Індивідуальна кримінальна відповідальність за міжнародним правом.
59. Правовий статус Антарктики.
60. Міжнародно-правове поняття «сталій розвиток» в контексті процесу глобалізації.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародне публічне право», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle>.